

Dopis Hebrejům 7:1-25
Genesis 14:14-24 resp 18-20
Žalm 110, zvl 4

Adresáti tohoto dopisu, jsou Hebrejové v diaspoře, tedy vzdálení lidé od Jeruzaléma. V takových lidech bez domova či vyslanců, delegátů v cizině působících s nějakým posláním, byť obchodním, vzrůstají vazby k domovině. Nazývají si svá nová sídla podle měst a obcí ve vlasti a podobně. Po Kristu, po jeho smrti na kříži, po vzkříšení a odchodu na nebesa se propadá biblická oblast Judey, Samařska a Galileje do sporů a válek. Vlastně se Hebrejové pobili navzájem. Velekněží selhali.

Na veleknězi záleží!

Ananijáš, byl veleknězem asi v letech 47 až 59 po Kristu. Byl synem Nedebaea a do úřadu ho jmenoval Herodes, král Chalkidy, bratr Heroda Agrippy I. (Josephus, *Židovské starožitnosti*, XX, 103). V roce 52 n. l. byl poslán do Říma, protože byl volán k odpovědnosti za určité těžkosti, které vznikly mezi Židy a Samaritány, ale císař Claudius I. ho zprostil viny.

Ananiáš předsedal Pavlovu výslechu před Sanhedrinem (Skutky apoštolů 23:2-5 a přikázal, aby Pavel dostal políček. Pavel na to reagoval předpovědí, že Bůh takové nesprávné jednání odplatí, a řekl o Ananiášovi, že je „obílená stěna“. Následná omluva za to, že nevěděl, ke komu mluví působí zvláště. Jsou vykladači, kteří říkají, že je to známka toho, že Pavel opravdu špatně viděl. Jinak by neporušil příkaz Exodu 22:28! Ale spíše je to politický sarkasmus, protože velekněz měl strašnou pověst. Je popisován jako pyšný a krutý vládce, jehož jednání se jak v době, kdy byl veleknězem, tak i potom, co byl z tohoto úřadu sesazen, vyznačovalo chamtivostí. Začátkem židovské vzpoury, která probíhala v letech 66–70 n. l., určité živly mezi židovským obyvatelstvem Ananiáše pronásledovaly, protože spolupracoval s římskými úřady. Ananiáš se sice ukryl v jednom akvaduktu, ale byl objeven a zavražděn. Nakrátko pak byl ještě veleknězem Jonatan, který byl krátce po jmenování zavražděn v chrámě najatými lidmi místodržitelem Felixem v roce 58 po Kristu. Nikdo tak nevynikl, jako on, seznam dalších velekněží už není tak zajímavý.¹

Jisté je, že zánik chrámu a celého systému rituálních pochodů dalých tórou, byl hořký. Levitské kněžství, oltář a chrám, to jsou dost důležité věci ritu. Hebrejové se se zánikem toho všeho vyrovnali tím, že začali budovat jinou samospávu a právní systém. V Jabne dávali dohromady život rabínského židovství (90-100 po Kristu), v němž se stává oltářem domácí stůl. A začali kodifikovat spisy a práva navazující na tóru (talmud), které spravují rabíni.

Přibližně v té době pisatel listu Hebrejům kazatelsky začal zvěstovat, že změna je daleko podstatnější a větší, než předpokládali rabíni. Změní se naprosto všechno. Kněžství - svatyně - oltář a oběti dostávají jiný význam. Což je samozřejmě pro židovstvo nepřijatelné. Tahle kniha se nečte dobře ani katolíkům (jim vyhovuje pokřtění levitského kněžství) a taky adventistům všeho druhu (těm vyhovuje obřezané křesťanství). Ale tady je všechno jinak!

Kazatel káže svobodně a srovnává Ježíše, jak to dělal už před tím s anděly (1:4-2:9) a pak s Mojžíšem (3:1-5). Za jeho kazatelským projevem stojí pravidlo dvou a nebo tří svědků. Tady má **dva svědky** pro záhadnou bytost krále pokoje a krále spravedlnosti Melchisedecha. Ten je příkladem, nikoli ztotožněním pro Pána Ježíše Krista.

Místo první: Genesis 14:14-24

Melchisedechovi dal Abram po vítězství nad Kedorlaomerem desátky, Melchisedech zase přinesl chléb a víno (to se tady nezmiňuje, což je zvláštní...) a Abramovi dal požehnání. Původ Melchisedechův je neznámý. Ježíš ale nemá neznámý původ - měl matku a otčíma a víme, jak se narodil a kde se narodil. O Melchisedechovi nevíme nic - to je výpověď slov „dny nemají počátek a jeho život je bez konce“ (7:3). Melchisedech byl ale smrtelný, jen neznáme jeho konec. Kazatel se pohybuje na hraně, když tvrdí, že žije (7:8). Jak se objeví v Genesis, tak zase zmizí... Ale pozor

¹ Jonatan, syn Ananův 36-37; Teofilus, syn Ananův 37-41; Šimon Cantatheras, syn Boethův 41-43; Matthiáš syn Ananův 43; Elioneus, syn Šimona Cantathery 43-44; Jonatan, syn Ananův 44; Josef, syn Camyďův 44-46; Ananiáš syn Nedebeův 46-58, Jonatan 58; Izmael, syn Fabusův 58-62; Josef Cabi, syn Šimonův 62-63; Ananus, syn Annášův, 63; Ježíš, syn Damneův 63; Josef Cabi, syn Šimonův, 62-63; Jozue, syn Gamlův, 63-64; Mattatiáš syn Teofilův, 65-66; Faniáš syn Samueův, 67-70 po Kristu

- ani o Ježíšovi zmrtvýchvstalém skutečně nevíme „nic“. Ježíš je ovšem skutečně nesmrtelný. Je novým stvořením nám zatím nepřístupným. Také Melchisedechova role kněze je stálá: „A tak podoben Synu Božímu zůstává knězem navždy.“ (7:3) A Ježíšova role nezaniká, je navěky. To je silnější výraz! (7:21 a 24)

Místo druhé: Žalm 110

Obsahuje Boží **přísahu** směřovanou k davidovskému králi a kazatel ji v listu Hebrejům vykládá na Pána Ježíše. Obsahuje oznámení **kněžského řádu** Melchisedechova a také oznamuje jasné vymezení, jsi knězem **navěky**. (110:4)

Ještě jednou: Pán Bůh přísahal Abrahamovi, jak jsme minule četli (Hebrejům 6) a jeho slova jsou neměnná. Tady se objevuje **přísaha** ze Žalmů, jako dostatečný argument pravosti. Že je to nějaké pofidérní? nekde v žalmech to napsali? Ale pak je pofidérní naprosto všechno, všechno na čem stálo izraelské království, zvěstování mesiáše a podobně. A to se tehdy nedělalo. Tomu se věřilo. To jenom dnes se ústava hýbá, jak se chce.

Zvláštní by bylo zkoumat, kde hrála ta přísaha svou roli v davidovském světě, zněla přece v určitém čase a pro jasné souvislosti. To tu ale kazatel neřeší. Vidí to tak: Bůh svou přísahou zřídil nový kněžský řád. Levité přísahu neměli (7:20) a Ježíš ano. Touto přísahou je ustanoven veleknězem Ježíš navěky.

V čem je Ježíšova situace výrazem změny? a) Levité nenosí **desátky**, ale přijímají je (7:5). Tady ale přinesl desátek Melchisedechovi i Lévi v lůně Abrahamově (7:10). b) **Původ**. Je dobře známo, že náš Pán pocházel z Judy, a u Mojžíše není zmínky o kněžích z tohoto pokolení. Ale: Ježíš je je veleknězem - „ne podle zákona o tělesném původu, nýbrž na základě svého nepomíjejícího života...“ (7:14 a 16) c) **Kvalita** výkonu funkce. „Levitských kněží muselo být mnoho, protože umírali a nemohli sloužit trvale. Ježíšovo kněžství však nepřechází na jiného, neboť **on zůstává navěky**.“ (7:23n)

Ani původ a kvalita není to rozhodující a zásadní stanovisko, které přináší tato kapitola. Tím je **neučinnost zákona Mojžíšova**. A zpráva o ní zazní hned třikrát: „Kdyby služba levitských kněží, která vedla lid k poslušnosti zákona, přinesla dokonalost, nač by ještě bylo třeba ustanovovat jiného kněze podle řádu Melchisedechova, a nezůstat při kněžství podle řádu Áronova?“ (7:11) „Avšak mění-li se kněžství, nutně nastává i změna zákona.“ (7:12) Prohlášením Ježíše jako kněze podle řádu Melchisedechova se děje něco zvláštního: „Tím se ovšem ruší předchozí příkaz jako neučinný a neužitečný.“ (7:18) a je tu dokonce tvrzení, které se těžko poslouchá: „Zákon totiž nic nepřivedl k dokonalosti – avšak na jeho místo přichází lepší naděje, jejíž mocí přistupujeme až k Bohu.“ (7:19)

Je tu v Pánu Ježíši Kristu **lepší naděje** (7:19), Ježíš je ručitelem **lepší smlouvy** (7:22) a máme **dokonalé** spasení (7:25). Jednoznačně jde o dobrého zastupitele, skrze kterého **přistupujeme** až k Bohu (7:19 a 25). A on se **přimlouvá** za nás, dokonale nás zastupuje (7:25)!

Když jsme četli tento text, bylo zcela zřejmé, že v prvních 25. verších 7. kapitoly máme nauku, výklad od pulpitu, pisatel listu Hebrejům podal výtečný kazatelský výkon. Jako kazatel se opakovaně vracel tématům a vršil je, aby tak dal jasně najevo, že dochází k velké změně. Konec 7. kapitoly přinese generální argument, který navede kázání k těm dalším. Bude řeč o oběti. O kvalitě a místě oběti a celém výkonu služby velekněze bude celá 8., 9. a část 10. kapitoly.

V čem je dobré poslouchat tato slova ve 21. století? Proto, že přicházíme do změn, které třesou formami vyjadřování naší víry a všemi navyklými procesy. Zanikají nejenom kostely, ale vyprazdňují se úřady a formy výkonu jejich odpovědností. A zároveň se otevírají nové možnosti práce.

Velice často je znát, že upadáme do podobných pocitů ztráty identity, jaké měli židovští křesťané v diaspoře: Chrám není, kněží a ani velekněz nejsou, oběť není přinášena. Všechno se hroutí a padá. Ale, díky tomuto textu se můžeme těšit, že nic z toho, co je životně důležitého, nepadá, takže není třeba upadat do deprese.

A na druhé straně že také není třeba ještě upevňovat přežití úřady a tvrdit, že to, co bylo vždycky, musí být i nyní. Nemusí. Nemusí se budovat další chrám, není za každou cenu třeba budovat centra křesťanství. není ani v Jeruzalémě a není ani v Římě či jinde. Je v Kristu Ježíši. Nic více není třeba.